

Het voormalig treinstation aan de Spoorlaan in Schalkwijk

Op Hemelvaartsdag 10 mei 1934 stapten een paar honderd reizigers uit de trein op station Schalkwijk. Het is voor het station een ongekeerde drukte. De reizigers hebben als bijzondere bestemming Fort Honswijk. Onder grote belangstelling van de landelijke pers wordt daar op die dag namelijk een grootse reünie gehouden van oud manschappen uit het mobilisatiejaar 1914-1915, die daar in de Eerste WO gelegerd waren. Van de ruim 300 aangeschreven oudgedienden verschenen er niet minder dan 285 op deze feestelijke bijeenkomst.

Het is gelijk de laatste keer dat zo'n groot aantal reizigers het station aandoet, want een jaar later, vanaf 15 mei 1935, rijden personentreinen station Schalkwijk voorbij. Het station wordt vanaf dat moment buiten gebruik gesteld voor personenvervoer. Het blijft tot 1970 nog wel in gebruik voor goederenvervoer, voornamelijk voor de aanvoer van kolen. Maar door de drastische terugloop van het gebruik aan kolen in Schalkwijk in die periode sluit het goederenvervoer per 1 juni 1970 definitief. Het stationsgebouw zelf is na de buitengebruikstelling in 1935 in gebruik genomen als woning voor in eerste instantie de seinhuiswachter, die de overweg en wissels moet bedienen. Het gebouw wordt afgebroken in september 1964. Het bestaan ervan raakt daarna langzaam in vergetelheid.

Vraag je gepensioneerden in Schalkwijk naar het oude station, dan komen direct verhalen los over bijzonderheden en gebeurtenissen, zoals ongelukken met treinen die op het baanvak rond Schalkwijk zijn gebeurd. Ook verhalen over de ligging aan de rustieke Spoorlaan met naastliggende spoorloot komen dan naar boven. Met ontzag wordt gesproken over dit markante gebouw in een welhaast parkachtige omgeving. Vraag je 50-plussers naar het station, dan moet eerst even worden nagedacht, voordat nog wat vage herinneringen naar boven komen. Bij jongeren en dorpsbewoners van buiten Schalkwijk ligt dit compleet anders. Er is geen herinnering of kennis en er is zelfs enige ongeloof: "Schalkwijk een treinstation, kom nou, dat geloof je toch zelf niet. En dan nog van eenzelfde grootte als Houten, nee dat is onmogelijk".

Om de herinnering aan het station Schalkwijk niet verloren te laten gaan, is ruim een jaar geleden door de Monumentenwerkgroep van de Historische Kring Tussen Rijn en Lek bij de

gemeente Houten een verzoek ingediend om onderzoek te doen naar nog aanwezige funderingsresten van het gebouw. Wij waren er haast zeker van dat nog delen van de bijzondere funderingsconstructie in de bodem aanwezig moesten zijn. Gelijktijdig met dit verzoek hebben we een idee geopperd om, indien nog aanwezig, een deel van die oude fundering vrij te graven en de bovengrond binnen de stationscontour te ontgraven en om aan de Spoorlaan een informatiebord te plaatsen met foto's en kenmerken van het oude station. Het verhaal van het eens alom bekende station Schalkwijk zou daarmee niet alleen tot leven kunnen worden gebracht, maar ook aan toekomstige generaties kunnen worden doorverteld.

De gemeente Houten was in beginsel positief over de gedane suggesties, maar eerst zou dan wel moeten worden nagegaan of er ter plaatse nog iets van een fundering aanwezig zou zijn. Afgelopen maandag was het dan zover. Na enig bureauonderzoek door ons, is in het veld de oorspronkelijke plek van het station uitgezet. Met twee ervaren mensen van de gemeente is vervolgens met een graafmachine zeer voorzichtig een proefgat gegraven. En ja hoor, binnen enkele tellen werd de bovenzijde van een funderingspoer met een deel van een funderingsboog blootgelegd. Bijgaande foto geeft een heel mooi beeld van het resultaat.

Nu we dit weten is het de vraag hoe nu verder en hoe de herinnering en beleving van het oude station in het mooie wandelgebied van de Spoorlaan vorm te geven?

Johan van der Gun, Monumentenwerkgroep Houten